

Atkritumu reģenerācija enerģijas ražošanai koģenerācijas stacijā, izmantojot kontrolētu sadedzināšanas procesu un dūmgāzu attīrīšanas iekārtas ar nepārtrauktu emisiju monitoringu Aconē, Salaspils novadā

Sabiedriskā apspriešana

Ropažu novada Kultūras centrs “Ulbrokas Pērle” (Institūta iela 3, Ulbroka, Stopiņu pagasts, Ropažu novads)

PROTOKOLS

Rīgā, 2024. gada 24. oktobrī, 18:00

Saskaņā ar Ministru kabineta (turpmāk - MK) 2015. gada 13. janvāra noteikumiem Nr. 18 “Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību” noteikto sanāksme notiek hibrīdformātā – klātienē un attālināti tiešsaistes videokonferencē ZOOM platformā.

Sanāksmes protokols ir sagatavots, izmantojot tiešsaistes sanāksmes laikā veikto videoierakstu.

Sanāksmi vada: moderators Sandijs Semjonovs

Pielikumā pievienots dalībnieku saraksts.

Sandijs Semjonovs uzrunā klātesošos informējot par sanāksmi, par tās mērķi, iepazīstina sanāksmes dalībniekus ar pārstāvjiem no ierosinātāja SIA “GREN Latvija” (turpmāk – GREN) puses, darba kārtību, tehnisko informāciju un dalībnieku iespējām uzdot jautājumus un iesaistīties diskusijā. Dalībniekus informē, ka sanāksme tiek ierakstīta, pēc sanāksmes būs pieejams sanāksmes protokols.

SIA “Enviroprojekts” pārstāvis **Pēteris Blumats** informē par iespēju uzdot jautājumus attālinātajiem dalībniekiem Zoom platformā.

Sandijs Semjonovs dod vārdu SIA “Enviroprojekts” pārstāvim **Valdim Felsbergam** – projekta vadītājam/vides ekspertam iepazīstināt ar ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – IVN) un sabiedriskās apspriešanas procedūru, IVN galvenajiem uzdevumiem un mērķi. Eksperts atgādina par publicētajiem paziņojumiem un izsūtītajām vēstulēm, kā arī, kur ir atrodamā informācija. Beidzot prezentāciju, informē, kur būs pieejamas prezentācijas, sanāksmes audiofails un protokols, kā arī atgādina, līdz kuram datumam un kur var iesūtīt jautājumus, komentārus, ierosinājumus un rakstiskus priekšlikumus.

Savu prezentāciju tālāk sniedz GREN biznesa vadītājs Latvijā **Andris Vanags** par paredzēto darbību.

Sanāksmes dalībnieki tiek informēti, ka atbilstoši procedūrai sabiedriskā apspriešana notiek līdz 2024. gada 31. oktobrim, un šajā laikā jebkuram interesentam ir iespējams iepazīties ar sagatavoto materiālu par paredzēto darbību. Vēlreiz tiek atgādināts, ka jautājumi attālināti tiek uzdoti tērzētavā vai ceļot roku, un tie tiks atbildēti secīgi. Jautājumi tiks izskatīti pamīšus no zāles un no tiešsaistes.

Dalībnieks: 200 tūkst. tonnas tiks dedzinātas, no tā 1% jeb 2000 tonnas būs hlors, dienā 5,4 tonnas hlora. Cik ir pieļaujamā norma? Un cik m³ gaisa hlors piesārņos?

V.Felsbergs informē, ka 1% ir maksimālais pieļaujamais daudzums atkritumos, tas nenozīmē, ka katru dienu tiks dedzināts hlors. Savukārt jautājums par piesārņoto gaisu ir IVN jautājums, kas būs vēl jāvērtē. Šobrīd atbildes var sniegt par to, kas ir iecerēts.

Dalībnieks interesējas: kādi četri zemes gabali GREN ir Ropažu novadā, informācija no avīzes, ko cilvēki nelasa un nevar iegādāties – “Salaspils Vēstis”.

A. Vanags atbild, ka Ropažu novadā ir atzīmētas kadastrālās vienības, kas ir saistītas ar inženiertehnisko pieslēgumu izbūvi reģenerācijas stacijai. Garākā kadastrālā vienība ir Granīta iela. Prezētācijā rādītajā kartē Ropažu novads ir atdalīts no Salaspils novada ar violetu līniju.

Notiek diskusijas, neievērojot noteikumus, izsakot viedokli, neizmantojot mikrofonu.

Klātesošais min, ka mājas lapā nav atrodami nekāda veida sertifikāti, nekādi izglītības dokumenti, mājas lapas un prezētācijas saturs nekvalitatīvs. Pirms sākt kaut ko, ir nepieciešams izpētīt, GREN neko nav izpētījis. Uzsver, ka GREN neatbild, kur paliks hlors, svins un citi smagie metāli, kas uzkrāsies augsnē, kas gaisā. Netiek atbildēts, cik izmešu nonāks līdz tuvējām mājām. Tikai tad, kad tiks atbildēts uz šiem jautājumiem, var spriest, vai projekts ir pieņemams.

V.Felsbergs atkārtoti, ka ietekmes tiks vērtētas nākamajā solī, veicot IVN, šobrīd tiek prezētēta iecere. Šī ir sākotnējā sabiedriskā apspriešana, ko likums nosaka rīkot, kamēr ir tikai iecere, pirms izpētes.

A. Vanags uzsver, ka jau tuvākajā laikā tiks saņemta VPVB programma, kas noteiks, cik un kādi eksperti jāpiesaista. Ekspertu pieredze, izglītība būs zināma. Kad būs pieejami aprēķinu un izpēšu rezultāti, GREN organizēs atkārtotas tikšanās.

P.Blumats aicina nākamo nolasīt Zoom platformas tērzētavā attālinātā dalībnieka jautājumu. Dalībnieks interesējas: no kurienes ir attēls prezētācijā ar buldozeru un polimērmateriālu un augsnes (vizuāli) maisījumu; Lietuvā ceļu būvē ir pilotprojekts, vai jau gadiem tiek veikta pelnu pārstrāde; Šobrīd tad sanāk vedīs pārstrādāt pelnus vai tomēr apglabās (iepriekš Salaspilī apgalvoja, ka vedīs uz Norvēģiju apglabāt). No kurienes ir statistika par atkritumu apjomu Latvijā, jo tie nesakrīt ar kompetentās iestādes vestajiem datiem vismaz 2023.gadā; Kā ir ar CO₂ pēdu, vai atkritumu sadedzināšanai CO₂ emisijas neskaita. Un Oglekļa pēdas aprēķinā uzņēmumam izmantojot Jūsu enerģiju tā būs zaļā enerģija ar “0” CO₂ emisiju? Stāsts ir par SEG emisiju aprēķinu un ilgtspējīgu uzņēmumu vai tomēr samazināsies dedzinot!; VAI PVD atzīšana arī tiks veikta, ja kurinās blakusproduktus dzīvnieku.

A. Vanags nevar sniegt informāciju, vai attēls prezētācijā ir no Latvijas, bet tas ir raksturojošais skats arī poligoniem Latvijā; CO₂ pēda tiks aprēķināta IVN laikā; ir paredzēta ogļskābās gāzes savākšana, lai no dūmgāzēm savāktu CO₂ un to izmantotu kā produktu citu procesu vai produktu ražošanā. Pelnu daļa, ko ir plānots eksportēt, ir bīstamie pelni, kuros ir pārsniegta smago metāla koncentrācija. Uzsverot, ka tie nav radioaktīvi pelni. Lietuvas kolēģiem ir sadarbība ar Norvēģijas uzņēmumu, kas šos bīstamos pelnus pārstrādā. Saskaņojot ar atbildīgajām institūcijām, arī no Latvijas ir atļauts izvest šādus pelnus. Statistikas dati ir oficiālie Latvijas vides un ģeoloģijas, meteoroloģijas centra dati. Dzīvnieku blakusprodukti kā atkritumi nav izskatīti.

Sanāksmes **dalībniece** izsakās, ka Salaspils atomreaktora atkritumi vēl joprojām nav savākti, kā var būt droši, ka šie bīstamie pelni tiks izvesti uz Norvēģiju. GREN projekta objekts ir bīstams. Hidroelektrostacijas (turpmāk – HES) varētu garantēt Latvijai pilnīgu elektroenerģijas nodrošināšanu, bet tas nenotiek, kāpēc GREN pārliecināts, ka nodrošinās?

A. Vanags nevar atbildēt par Salaspils atomreaktora likvidēšanu, tomēr uzsver, ka GREN rūpnīca ir gan sarežģīta, gan bīstama, bet ir atbildīgi un profesionāli speciālisti, kas to var droši uzbūvēt un ekspluatēt. To pierāda vairāki šādi projekti Eiropā. Ietekme ir niecīga, bet ir svarīga loģistika, lai būtu pēc iespējas mazāks

attālums (rūpnīca – poligons). Bīstamie atkritumi netiks Latvijā uzglabāti. Vienmēr var atbraukt ekskursijā uz Klaipēdu, kur jau darbojas šāda rūpnīca. Vēlreiz uzsver, ka atļauja netiks izsniegta, ja būs būtiska ietekme un neatrisināti jautājumi. Attiecībā uz saražoto: HES saražo 30%, bet vasarā vēl mazāk. Atkarīgs no ūdens pieplūdes. Termoelektrocentrāles strādā, kad ir augstas elektroenerģijas cenas. GREN nevar nodrošināt pilnīgi visu pieprasījumu, bet būs būtiska loma gan siltumapgādē, gan elektroapgādē Rīgā.

Pārstāve no Jaunlatviešiem jautā, kāpēc tik daudz jābūvē staciju, Latvijā pietiktu ar vienu staciju. Kāpēc bez novērtējumiem jau tiek būvēta rūpnīca?

A.Vanags atbild par to, vai ir nepieciešamas un cik tiks uzbūvētas: šobrīd ir vairāki līdzīgi projekti, bet vēl nav sāta būvniecība.

Klātesošā jautā, kā ar šo projektu plānots sasniegt nulles emisijas līdz 2050. gadam. GREN Klaipēda lūgums atbildēt: cik 2023. gadā tika sadedzināts tonnu Lietuvā radīto atkritumu?

A.Vanags informē, ka projektēšanas stadijā tiks izskatīta iespēja savākt CO₂ no dūmgāzēm. Lietuvā tika pārstrādātas 244 tūkst. tonnas Lietuvā radīto atkritumu no dažādiem reģioniem. Lietuvā nekas netika importēts.

Tiek nolasīts attālinātā **dalībnieka** jautājums: vai ir dokumentāli pierādāms protokols ar dalībniekiem, ka 23.10.2024. tika organizēta sabiedriskā apspriešana?

V.Felsbergs. atbild, ka protokols būs pieejams 5 darba dienu laikā.

Ropažu iedzīvotājs interesējas par pēdējiem 10 gadiem: kādos strīdos vai tiesvedībā GREN ir bijis iesaistīts Baltijā? Ņemot vērā apsūdzības, nav pārliecības, ka GREN ir tīrs uzņēmums. Ir pieejama informācija, ka GREN ir iesaistīts gan par konkurences kropļošanu, gan cita veida strīdos. Iedzīvotājiem lielākās bažas ir par to, ka dedzināšana būs nekontrolēta un atstās ietekmi uz veselību.

A.Vanags atbild, ka atbild par uzņēmumu Latvijā un šeit nav kritisku tiesvedību, saistītu ar reputāciju. Pret GREN nav šobrīd tiesvedību, uzņēmums ir pats sācis tiesvedības procesus par dažādiem iepirkumiem, par citu uzņēmumu konkurences neievērošanu. Par Lietuvu un Igauniju nevar atbildēt precīzi, bet nav zināms par reputāciju ietekmējošiem strīdiem.

Dalībnieks ziņo, ka Šveices investori izmantos Eiropas enerģētikas Hartas nolīgumu pret Latviju, jo GREN ievieš novecojošas tehnoloģijas. Šveicē arī ir atkritumu dedzinātavas, bet uz plazmas tehnoloģijas, nevis kā GREN piedāvā. Ja izmantosiet veco tehnoloģiju, Šveices investori varēs iedarbināt Eiropas enerģētikas Hartas nolīgumu un no Latvijas pieprasīt kompensāciju miljardus: investīciju aizsardzība.

A.Vanags sniedz atbildi, ka šobrīd ir izpētes process un netiek vēl nekas būvēts. Tehnoloģijas, kas ir plānotas šobrīd, strādā citur Eiropā un ir atzītas kā modernas un drošas. GREN strādā un plāno strādāt ar labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem. Tiks izvērtēta plazmas tehnoloģija.

Zālē izskan viedoklis, ka, ja iepriekšējais protokols ar visiem jautājumiem vēl nav publiskots, klātesošie uzdod jautājumus velti un tie netiks iekļauti nekur. Vēlas pārliecināties, ka jautājums attiecībā uz gaisa kvalitāti par 5 tūkstošu tonnu dienā hlora un piesārņotā gaisa apjomu m³ tiks atbildēts.

A.Vanags pārjautā, vai veicot savus aprēķinus, tika ņemts vērā dūmgāžu attīrīšanas efekts? Tie nav GREN aprēķini, jo nekādi aprēķini vēl nav veikti.

Klātesošais no zāles: GREN nevar pārbaudīt, ka hlors būs tikai 1 %. Tiek maldināti cilvēki, un tie cilvēki, kas nav parakstījušies un runājuši mikrofonā, nebūšot protokolēti.

V.Felsbergs atgādina, ka nepierakstīties ir katra cilvēka tiesības un GREN nav tiesīgs piespiest kādu pierakstīties. Tos, kas nerunā mikrofonā, citi hibrīdsanāksmē nedzird. Protokols tiks sagatavots 5 darba dienās.

Sanāksmes **dalībniece** ziņo, ka vakar (23. oktobris) gribēja likt parakstīties 24. oktobra pierakstā: kas tiks darīts ar šo sarakstu? Tas ir pārkāpums?

V. Felsbergs atzīst, ka tā ir bijusi tehniska kļūme, patiešām sākumā bija šodienas parakstu lapa (24.oktobra), bet visi, kas bija pierakstījušies paliek kā pieraksti 23.oktobra Salaspils sanāksmē. Tie, kas attālināti skatās, reģistrējas ar savu lietotājavārdu. Gan lietotājavārdu, gan klātesošo pierakstītos vārdu patiesumu nevar pārbaudīt.

A.Vanags informē, ka būtiskāki ir klātesošo uzdotie jautājumi, neatkarīgi no esošajiem pierakstiem.

Dalībnieks Ropažu novada pašvaldības pārstāvis jautā, kurā brīdī ir notikusi konsultācija ar pašvaldību par četriem kadastriem.

A.Vanags atbild, ka GREN ir ticies ar Ropažu pašvaldību divas reizes, vienreiz komisijā un otrreiz novada domes sēdē. Netika runāts par konkrētiem zemes gabaliem, jo vēl nebija precizēts projekts. Pašvaldība tiek aicināta iesūtīt savas bažas, priekšlikumus un viedokļus.

Tiek nolasīti jautājumi no tērzētavas: GREN Latvija Jelgavā, Rūpniecības ielā 17a izsniegta piesārņojošās darbības atļauja, kur norādīts, ka gadā rodas pelni ar atkritumu klasi 100119 (Citi gāzu attīrīšanas atkritumi, kuri neatbilst 100118 klasei (pelni)) 5000 t/gadā. Apskatot gada pārskatus, redzams, ka 2023.gadā norādīts, ka GREN Latvija pārstrādājis nedaudz vairāk par 4000 t: vai pieejamas analīzes šiem pelniem un kur tie realizēti? Kā arī kādi ir kvalitātes kritēriji (MK noteikumos regulētas normas ar robežvērtībām)?

A.Vanaga atbilde, ka Jelgavas koģenerācijas stacija ir izgājusi sertifikāciju, pelni ir iekļauti REACH reģistrā, kas ļauj izmantot pelnus kā ražošanas blakusproduktus, nevis kā atkritumus. Atļauja uzliek pienākumu regulāri analizēt un pārbaudīt pelnus.

Tiek nolasīts attālinātas **dalībnieces** jautājums: kur ir plānots novadīt notekūdeņus?

Sniegta atbilde, ka notekūdeņu pieslēgšana plānota Rīgas notekūdeņu kanalizācijas tīkliem. Vai arī kvalitatīva reversās osmozes attīrīšanas iekārta, kas ļauj atkārtoti izmantot ražošanas ūdeņus rūpnīcā. Tas tiks izvērtēts IVN laikā.

Turpmāk nolasīti attālināto dalībnieku viedokļi un jautājumi. Komentārs – nav vajadzības apspriest, iedzīvotāji savu viedokli viennozīmīgi jau PRET ir pauduši. Jautājumi: maijā Salaspilī apgalvojāt, ka nevarēs pieslēgties to tīkliem, jo tie pārāk moderni, tad jūsu iekārtas ir arhaiskas? Jūs neredzat iemeslu, ka nevar, vai zināt, kādi normatīvie akti nosaka kvalitātes kritērijus vides drošumam pelnu izmantošanai būvizstrādājumiem?

A.Vanags atbild, ka Salaspils siltumapgāde ir ļoti moderna, pieslēgšanās nebūs Salaspils siltumtīkliem. Izdedžus var sertificēt un izmantot par būvmateriāliem. Izdedžos ir jāmēra, jākontrolē smagie metāli un izskalošanās testi (vai nešķīst). Ja šie testi pierāda, ka materiāli ir pietiekami inertī, tos var izmantot kā būvmateriālus.

Klātesošais jautā: vai ir atļauja tādai darbībai? Kur ir pētījumi? Kāda ir pieredze Lietuvā? Kur tiks likti pelni, kamēr nebūs izieta procedūra? Pēc klātesošā veiktajiem aprēķiniem 70 % pelnu tiks vesti atpakaļ uz poligonu.

A. Vanags atbild, ka šobrīd pelnu vēl nav, ko pētīt un sertificēt. Sertifikācija un zinātniskie testi aizņem daudz laika, tomēr, ja būs iespēja izmantot Lietuvas pieredzi, lai paātrinātu procedūru, tas tiks darīts. Kamēr

nebūs atļaujās, tikmēr pelni tiks nogādāti poligonā. Izdedži plānots 20 %, līdz ar to par 80 % tiks samazināts noglabāto atkritumu apjoms.

Sanāksmes dalībiece norāda, ka paziņojumā ir teikts, izdedži būs 30 %.

A. Vanags informē, ka precīzu skaitli varēs pateikt tad, kad būs zināms faktiskais kurināmā apjoms. Atļaujā ir sniegti maksimālie apjomi, līdzīgi kā hlora saturs. Gada laikā kurināmā saturs mainās, tas kļūst arvien tīrāks, šķīrošanas procesa attīstībai mainoties.

Klātesošais sanāksmes **dalībnieks** jautā: ņemot vērā, ka Latvijā galvenā slimība ir vēzis, ko izraisa smagie metāli, vai GREN vēlas palielināt saslimušo statistiku? Plānotā rūpnīca ir bīstamais objekts, savukārt Bolderājas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ir stratēģiskais: cik km ir tam tuvākais punkts no apdzīvotas vietas? GREN projektam jābūt 40 km no tuvākās dzīvojamās mājas, bet ne 200 m. Kurš dod atļauju būvēt rūpnīcu?

A. Vanags atbild, ka saprot uztraukumu par ietekmi uz veselību. GREN pārstāvis ir pārliecināts, ka, ja šādu staciju pareizi uzbūvē un ekspluatē, tā ir droša un neradīs ievērojamu negatīvu ietekmi uz vidi un cilvēku veselību. Kā piemērs tiek minēts Glāzgovā, kur tiek būvēta stacija nepilna km attālumā no slimnīcas, pārstrādājot 350 tūkst. tonnu gadā ar līdzīgām tehnoloģijām kā šajā projektā. Objekts ir ar bīstamības elementiem, bet tiek uzsvērts, ka tie tiek kontrolēti. Projektam būs pilnvērtīgs civilās aizsardzības plāns, kur tiks izvērtēti visi riski.

Sanāksmes **dalībiece**, kas dzīvo plānotā projekta tuvumā, ziņo, ka iepriekš bijusi metāla rūpnīca, kas radījusi daudz spēcīgas smakas. Meita dzīvojot Kopenhāgenā, līdz ar to zināmas šāda veida rūpnīcas, tādēļ jautā, vai GREN var garantēt, ka izmeši nebūs vairāk kā tur.

A. Vanags atbild, ka garantē to, ka tehnoloģijas ir līdzīgas, vides prasības būs vēl augstākas, jo Kopenhāgenā stacija tika uzbūvēta pirms aptuveni 12 gadiem. Jau šobrīd izmešu dati ir publiski pieejami un var salīdzināt Klaipēdas staciju ar Kopenhāgenas staciju.

Klātesošais pauž viedokli: Šveicē, no kurienes ir investori, ir nafta 43 %, elektroenerģija 26 % utt. Kāpēc Šveicē ir aizliegtas šādas rūpnīcas? Kāpēc Šveices investori ir ieinteresēti būvēt Latvijā, lai arī Šveice ziemas mēnešos importē 40 % elektroenerģijas?

A. Vanags atbild, ka GREN uzņēmums ir pārliecinājies investoru, ka šis ir labs projekts, kurā investēt, ir laba pieredze Klaipēdā. Ukrainas kara laikā ir novērots, ka ārvalstu investori nelabprāt iegulda līdzekļus Latvijas infrastruktūrā. Papildus apstiprina, ka Šveicē ir 29 atkritumu reģenerācijas stacijas.

No Zoom tērzētavas tiek nolasīti jautājumi: kādēļ to nedara Latvenego, ja tas ir valstiski nepieciešams, kuram plānošanas periodā jādomā jauna rūpnīca TEC tieši blakus? Jūs vēl pat nezināt, cik kaitīgi un cik nekaitīgi tas viss būs, sākumā izpētiet un tad ar konkrētiem faktiem vērsieties ar piedāvājumu.

Vai GREN ir SURE sertifikāts? Kādi būs ieguvumi bez nekustamā īpašuma vērtības krišanās un piesārņojuma riska? Konkrēti skaitļos, vismaz orientējošos, tieši Salaspils novada iedzīvotājiem?

A. Vanags nevar atbildēt par Latvenego. SURE ir biomasas ilgtspējas sertifikāts, Latvijā GREN uzņēmums to ieguva pirmais Latvijā. Atbildot turpmāk par ieguvumiem, tiek uzskaitīti visi ieguvumi no prezentācijā sniegtās informācijas, un klātesošie tiek informēti, ka labumi būtu ne tikai pašvaldību ietvaros, piemēram, dabas resursu nodoklis ir sarunas, ka tas varētu tikt pārdaļīts starp valsti un pašvaldību (pašvaldība ir informēta par sadarbības iespējām: projektu atbalsts sabiedrībai), bet arī jau valstiskā līmenī: piemēram, tiek samazināts atkritumu daudzums valstī, pērkot pakalpojumus Rīgā, kuru cenā ir iekļauta siltumenerģijas cena – tie būtu lētāki. Konkrētos skaitļos ieguvumi tiks aprēķināti nākamajā projekta stadijā.

Tiek nolasīts attālinātās **dalībnieces** jautājums: sabiedriskajā apspriešanās tika minēts, ka reģenerācijas stacija netraucēs tirgū attīstīties citiem atkritumu apsaimniekošanas risinājumiem. Bet kā tas ir iespējams, ja paredzēts sadedzināt pusi, ja pat ne vairāk no tagad apglabātajiem atkritumiem, kas būtiski varētu ietekmēt atkritumu pārstrādes attīstību Latvijā? Kā jauni pārstrādes projekti varēs virzīties uz priekšu, ja Latvijā nevarēs nodrošināt pietiekami lielu atkritumu apjomu, lai pārstrāde varētu notikt un būt rentabla?

Sniegta atbilde, ka šis projekts hierarhijā ir virs poligoniem. Latvijai Eiropas līmenī ir prasība samazināt poligonos noglabāto apjomu.

Klātesošā **dalībniece** jautā, kā uzņēmuma pārstāvis uztver lobismu un vai GREN to izmanto?

A. Vanags atbild, ka lobisms ir daļa no uzņēmējdarbības un GREN to izmanto, kā piemēram, esot LTRK biedri.

Klātesošā turpinot lūdz izskaidrot, kā Salaspils sabiedriskajā apspriešanās tika pieļauta situācija, kad tika izmantota nepilngadīga persona braucienam uz Klaipēdu. Klātesošā uzskata, ka puisis bijis spiests celties kājās un teikt, ka viņš kā vidusskolnieks visu saprot. Pirms tam uzkurinot publiku. Pēc puīša izteikumiem, viņš saņēmis pretī ļoti smagu psiholoģisku traumu un GREN neiestājās par viņu. Tiek jautāts, kāda ir GREN pārstāvja sociālā atbildība? Informācija ir nonākusi neaizsargātā informācijas vidē, kur var būt sekas šī cilvēka nākotnē. Ne kā persona, ne kā uzņēmums nejūt savu atbildību, nebija neviena darbība, lai apklusinātu publiku un aizstāvētu personu.

A. Vanags norāda, ka šī jaunieša uzstāšanās nebija lobisms, bija brīvprātīgi atnācis. Ņemot vērā, ka sniedzāt informāciju par nepilngadību, netiks vairāk komentēts šis incidents. Tomēr atzīst, ka piekrīt, ka tā bija kļūda un vajadzēja iesaistīties.

No **klātesošās** pārstāves vēl komentārs: iepriekšējā tikšanās reizē, kad atnākuši bija 29 cilvēki, tika pieaicināti 3 apsardzes darbinieki, šoreiz ir viena meitene un puisis. Toreiz bija jautājums, kāpēc ir apsardze, uz ko tika atbildēts, ka jūt apdraudējumu. Kundze jautā, vai GREN pārstāvis kā profesionālis spēj izvērtēt objekta bīstamību esošajā ģeopolitiskajā situācijā. Pēc oficiālās versijas valsts gatavojas karam: kā tiek pārbaudīti darbinieki? Kā sauc projekta investoru?

A. Vanags norāda, ka nav drošības eksperts, šos jautājumus vērtēs eksperti. Investors netiek slēpts. Uzņēmuma īpašnieks ir "**Partners Group**": par šo uzņēmumu ir informācija publiski pieejama.

No zāles izskan viedoklis, ka iepriekšminētās hartas ietvaros 8 Šveices investori ir iesnieguši prasības pret valstīm. Pēdējā ir 2023. gadā pret Vāciju.

A. Vanags vēlreiz atgādina, ka investors ir uzņēmuma īpašnieks "**Partners Group**", Šveicē ir daudz citu uzņēmumu, kas strādā. Tas ir biržā kotēts uzņēmums.

Sanāksmes **dalībnieks** pauž viedokli, ka tiek kavēts iedzīvotāju laiks un netiek atbildēti jautājumi, tikai informācija par nākotnes vīzijām. Jautājums sanāksmes dalībniekiem: kuri no klātesošajiem vēlas šādu projektu? Iedzīvotājs vēlas, lai balsojums tiek ielikts protokolā, aicinot pagriezt kameru uz klātesošajiem. Tiek izteikts aicinājums visiem iedzīvotājiem, kas dzīvo 10 km attālumā ap paredzēto darbību, izsūtīt aptaujas un publiskot.

Sanāksmes **dalībniece** izsaka viedokli GREN un SIA "Enviroprojekts" padzīt no Latvijas: nav ne novērtējuma ietekmei uz vidi, ne var kaut ko izskaidrot. Iedzīvotāji parūpēsies, lai novērtējums uz vidi būtu negatīvs un šo projektu nevarētu virzīt tālāk.

P. Blumats aicina ievērot kārtību, dalībnieki iet privāti diskutēt ar *A. Vanagu*.

Sanāksmes **dalībniece** vaicā: kāda darbība notiek šajā brīdī uz šīs zemes? Vai ir ciršanas atļaujas?

A.Vanags informē, ka šobrīd teritorijā ir uzsākti ģeoloģiskās izpētes darbi, tiek veikti urbumi un grunts sastāva noteikšana. Par ciršanas atļauju šobrīd nevar precizēt, šobrīd tur strādā apakšuzņēmējs.

Zālē notiek nekārtības.

P.Blumats aicina ievērot kārtību un cienīt atnākušos.

Notiek viedokļa izteikšana, neievērojot noteikumus (netiek izmantots mikrofons).

P.Blumats lūdz dalībniekam atdot reģistrācijas lapas.

Tiek izteikts viedoklis krievu valodā.

Klātienē dalībnieks paziņo, ka *google maps* var redzēt, kā tiek piesārņoti ūdeņi ap rūpnīcu.

A.Vanags atbild, ka caur *google maps* piesārņojumu nevar noteikt. Aicina sabiedriskās apspriešanas laikā sūtīt visu informāciju un viedokļus, uz ko būs atbildes.

No zāles **dalībniece** izsakās, ka esot tikko runājusi ar savu meitu Dānijā, un viņi plāno rūpnīcu slēgt līdz 2030. gadam.

Notiek diskusijas bez mikrofona.

P.Blumats aicina ievērot kārtību un visus apsēsties, turpināt sapulci.

Turpinās jautājumi no tērzētavas: no pieredzes Lietuvā un citiem objektiem, cik iekārtas, teiksim ventilācijas vidēji atrodas uz sadedzināšanas ēkas jumta, par kādiem dB vidēji ir runa, lūdzu atbildēt arī par dūmsūcēju.

V.Felsbergs atbild, ka šobrīd ir iecere, bet nav vēl veikti specifiski aprēķini. Šie ir IVN jautājumi. Šī ir sākotnējā sabiedriskā apspriešana, kurā netiek pieņemti lēmumi, bet uzklausa sabiedrības viedokļus, jautājumus, kurus tālāk varētu ņemt vērā IVN programmā.

Notiek jautājumu uzdošana bez mikrofona.

A.Vanags vēlreiz atbild, kas ir investors – “Partners Group” uzņēmums.

Notiek diskusijas bez mikrofona.

V.Felsbergs informē, ka sākotnējās apspriešanas sanāksmes novadīšanā nav prasīta informācija par investoru.

P.Blumats aicina ievērot kārtību, atstāt dalībnieku reģistrācijas lapu, visus apsēsties un turpināt sapulci.

Iedzīvotājs komentē, ka svarīgākais ir informēt, kas uzstāsies, kāda ir izglītība, pieredze. Sākumā vajadzēja uzrakstīt projektu, dabūt sertifikāciju, nevis atbildēt, ka aprēķini būs pēc tam. Būs jāraksta sūdzība.

Tiek cauršūta dalībnieku reģistrācijas lapa dalībnieku klātbūtnē.

Dalībnieks no zāles ziņo, ka ir izdevies pieprasīt dalībnieku sarakstu un notiek cauršūšana, lai nebūtu dokumentu falsifikācijas un spekulāciju.

P.Blumats ziņo, ka cauršūšanas process tiek ierakstīts video, lai viss ir korekti.

Klātesošais jautā par IVN procesu: vai nepieciešams detālplānojums? Vai Klaipēdas stacijā katru mēnesi pasūta veikt analīzi? Vai Lietuvas valsts pati arī veic analīzes?

V.Felsbergs informē, ka IVN ziņojums būs pieejams sabiedrībai iepazīties sabiedriskajā apspriešanā: līdzīgi kā šobrīd, bet šobrīd ir tikai iecere. Nekādi lēmumi netiek pieņemti sabiedriskajā apspriešanā. Lai būvniecību

uzsāktu, ir nepieciešams pozitīvs atzinums un pašvaldības akcepts par paredzēto darbību. IVN atzinums ir derīgs 3 gadus. Ir nepieciešami arī saskaņojumi pieslēgumiem u.tml.

A. Vanags atbild, ka teritorijas plānojums atbilst, darbība ir atļauta. Attiecībā uz Klaipēdas staciju, notiek nepārtraukts monitorings, bet ir atsevišķi parametri, kur 2x gadā tiek aicināts laboratoriju veikt analīzes. Saskaņā ar Lietuvas pārstāvjiem tiek sniegta atbilde, ka Klaipēdā veic analīzes dioksīniem un furāniem, papildus vides dienests veic savus mērījumus. Dienests var nākt jebkurā laikā.

Klātesošais jautā, kā iedzīvotāji var ietekmēt GREN darbību.

A. Vanags informē, ka ne tikai Salaspils pašvaldība un tās iedzīvotāji var sniegt savus priekšlikumus, bet arī Ropažu. Tiek vēlreiz sniegta informācija par sākotnējās sabiedriskās apspriešanas informāciju: kur pieejama informācija, kur var sūtīt komentārus, ierosinājumus, priekšlikumus.

Klātesošā izsakās, ka dzīvos netālu, bet par piesārņojumu varēs sūdzēties tikai "Bez tabu" u.tml. 2029.gadā Getliņos būs mazāks apjoms atkritumu, jo katru gadu tie samazinās par 10 tūkst. tonnu. Kur GREN ņems papildu atkritumus, ko dedzināt? Jau šobrīd TEC rajonā ir milzīgs piesārņojums gan augsnē, gan gaisā, ir veikts pētījums. GREN ir SIA, kuras interese ir gūt peļņu, valstij nav nekādas teikšanas, līdz ar to GREN neinteresē iedzīvotāju labklājība. Eiropas valstis pārdos atkritumus, un GREN ņems sadedzināšanai. Savukārt peļņu dabūs dividendēs Šveices investors. Klātesošā min, ka šodien esot sajutusies kā puisis no Salaspils sanāksmes, kuru pēc tam izsmēja. Latvijā ir slikta veselības aprūpe, šī rūpnīca nebūs veselību veicinoša.

A. Vanags sniedz atbildi, ka atkritumu apjoms ir un būs pietiekams. Netiek plānots ievest atkritumus. Stacijā varēs izmantot arī zemas kvalitātes biomasu, tās pieejamība ir apjomīga. Ir vairāki kurināmie, kurus varēs izmantot. Jau šobrīd Jelgavā koģenerācijas stacijā izmanto šķeldu 200 tūkst. tonnas gadā. GREN plāno izmantot tehnoloģijas, kas nepalielinās piesārņojumu. Emisijas būs minimālas, tās neradīs ietekmi uz cilvēkiem vai vidi. Iekārtas strādā un tiek būvētas dažādās pilsētās, kur tiek ražoti atkritumi. Tiek aicināti klātesošie uz ekskursiju Klaipēdā, kur tiks izvadāti un visi jautājumi atbildēti.

Klātesošais jautā, vai atkritumus iepirks, vai par tiem tiks maksāts.

A. Vanags atbild, ka atkritumi ir komerciāli: līdzīgi kā poligonos tiks saņemta atlīdzība.

Klātesošo interesē, kad būs prezentācija ar visiem datiem un informācijas avotiem un kāda ir izglītība GREN pārstāvim.

A. Vanags atbild, ka aprēķini tiks veikti ne ātrāk kā pēc gada. Ir inženierizglītība.

Klātesošais turpina jautāt, kāpēc netika ielikta prezentācijā informācija par sevi? Prezentācijā ir jābūt visai informācijai, kontaktiem, LinkedIn profilam u.c.

A. Vanags atgādina, ka tika stādīts priekšā sapulces sākumā, un atgādina, kā sauc, ko pārstāv un ka ir atrodams sociālajos tīklos.

Sanāksmes **dalībniece** jautā, kā IVN var tikt veikts bez aprēķiniem. Ja IVN atzinums būs tagad, bet aprēķini pēc aptuveni gada.

A. Vanags informē par IVN procedūru.

Tiek vēlreiz uzlikta prezentācija ar laika grafiku un pētāmajām ietekmēm. **V. Felsbergs** atgādina jau minēto, ka VPVB atzinums par IVN ziņojumu ir gaidāms 2026. gada II pusgadā. Bet pēc gada ir paredzama IVN sabiedriskā apspriešana, izskaidrojot, kas ir IVN uzdevums, kas tiek vērtēts.

No zāles jautājums: kā tiks novērsts troksnis? Tiek pārkāpta Satversme ar MK noteikumiem.

V.Felsbergs ziņo, ka trokšņa līmenis tiks vērtēts IVN ziņojuma laikā. Uzņēmums ievēros MK noteiktos robežlielumus.

Sanāksmes **dalībnieks** jautā: ja tiks ierādīta cita vieta rūpnīcai, vai būvēsiet? Iepriekšējās tikšanās minējāt, ka nebūvēsiet citur, ja nevarēs paredzētajā vietā.

A.Vanags atbild, ka izvērtēs citu vietu.

Turpina tālāk ar viedokļiem un jautājumiem no *Zoom* platformas tērzētavā.

V.Felsbergs atbild, ka protokolā tiks atspoguļots viss. Personas datu aizsardzības prasības tiks ievērotas, publicētais protokolos ir ar ierobežotu personu datu informāciju – ar anonimizētiem dalībniekiem.

Jautājums no tērzētavas par Lietuvas tiesvedību: žurnālistu izmeklējumā GREN pieķerts importējam atkritumus Lietuvā dedzināšanai no Īrijas.

A.Vanags atbild, ka 2015. gadā Fortum konstatēja, ka viens no piegādātājiem pārkāpa atkrituma importa aizliegumu, par ko tika informēta uzraudzības iestāde, un Fortum sadarbojās ar vietējām iestādēm, lai šo pārkāpumu novērstu. Ar konkrēto piegādātāju Fortum izbeidza sadarbības līgumu, un konkrētais piegādātājs saņēma nopietnu sodu un darbība tika atklāta.

Attālinātais **dalībnieks** interesējas, vai plānots sadalīt CO₂.

A.Vanags informē, ka CO₂ uzkrāšana ir paredzēta tālai attīstībai. Atkritumus dedzinot, rodas fosilā un biogēnā CO₂.

Attālinātā **dalībniece** interesējas: atbilstoša emisiju nepārtrauktā monitoringa (CEMS) apkalpošana un pārbaude (QAL2) Latvijā ir stipri ierobežota (nav laboratoriju, maz apkalpotāju), kā tiks nodrošināts monitorings gadījumos, kad CEMS būs bojāta, ja paredzēta nepārtraukta darbība?

Dalībnieki izkļiedz komentārus un jautājumus bez mikrofona. Notiek diskusijas bez mikrofona.

P.Blumats paziņo, ka nevar spriest, kas notika sanāksmju telpu koridorā.

A.Vanags atbild uz jautājumu, ka GREN būs pienākums veikt monitoringu un CEMS laboratoriju uzaicināt: ja nav Latvijā pieejama, tiks pieaicināta no citām valstīm, lai veiktu mērījumus. Nosacījumus izvirzīs VPVB.

Klātesošais **dalībnieks** apgalvo, ka GREN darbinieks mēģinājis atņemt protokolu, pēc kā koridorā ir noticis incidents.

P.Blumats atvainojas, bet atgādina, ka nezina, kas ir noticis sanāksmju telpu koridorā, pārstāvji atrodas sanāksmju telpā. Tiek turpināta sanāksme, uzdodot attālinātā dalībnieka jautājumu, vai būs *online* režīma monitorings.

Notiek konfliktu risināšana ar apsargu un Pašvaldības policijas palīdzību, diskusijas bez mikrofona.

A.Vanags informē par nepārtrauktā monitoringa datu pieejamību: Klaipeidā datiem *online* piekļūst vides dienests, Aconē plānota datu pieejamībai arī iedzīvotājiem.

Turpinās attālināto dalībnieku tērzētavā ierakstīto komentāru un viedokļu nolasīšana.

A.Vanags atbild, ka visi specifiskie aprēķini un informācija būs pieejama IVN laikā.

Attālinātajam **dalībniekam** jautājums: Nīderlandē ir speciāls dienests, kas kontrolē emisijas atmosfērā un ar helikoptera palīdzību nepārtraukti uzrauga emisijas no caurulēm. Helikopters nepārtraukti lido ar sensoru un nolasa rādījumus, un visa ražošanas struktūra atrodas ārpus pilsētām. Jautājums: ja mēs esam līdzvērtīgi

Eiropai, vai Latvijā ir šāds monitorings ar helikoptera palīdzību un kāpēc nepārcelt ražošanu tālāk no dzīvojamām ēkām. zemes Latvijā ir pietiekami daudz. Jūs pārvalda nauda, tad ieguldiat dažus miljonus un strādājat mierīgi prom no pretestības. Un vai investoram ir bijuši rasisma skandāli?

A.Vanags informē, ka Klaipēdā ir sensoru mērījumi, ko veic ar dronu. Nav svarīgs veids, kā mēra, bet lai rezultāti būtu pareizi mērīti, lai varētu pārliecināties, ka dati ir precīzi. Attiecībā uz investoru “Partners Group” **A.Vanags** nevar atbildēt, jo tas ir starptautisks uzņēmums vairākās valstīs.

P.Blumats informē sanāksmes dalībniekus, ka uz tērzētavas jautājumiem jau iepriekš *Zoom* moderatori bija atbildējuši, tāpēc jautājumiem ir atbildes sniegtas gan priekšlaicīgi, gan ir sniegti papildu komentāri. Arī ziņo, ka uz tiem jautājumiem, kas dublējas, iepriekš atbildēti, otrreiz netiks atbildēti.

Tiek vēlreiz sniegta informācija par sākotnējās sabiedriskās apspriešanas informāciju: kur pieejama informācija, kur var sūtīt komentārus, ierosinājumus, priekšlikumus.

Sanāksme tiek slēgta plkst. 21.25

Protokolēja SIA “Enviroprojekts” Laine Roziņa